

Naročnina
 Dnevna izdaja
 za državo SHS
 mesečno 25 Dn
 polletno 150 Dn
 celoletno 500 Dn
 za inozemstvo
 mesečno 40 Dn
 nedeljska izdaja
 celoletno v Ju-
 goslaviji 120 Dn, za
 inozemstvo 140 Dn

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
 1 stoip. peti-vrsta
 mali oglaš po 156
 in 2 D. večji oglaš
 nad 45 mm višine
 po 2-50, veliki
 po 3 in 4 Dn, v
 uredniškem delu
 vsilica po 10 Dn
 a Pri večjem q
 naročilu popust
 Izide ob 4 zjutraj
 razen ponedeljka
 in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
 Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
 pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
 telefon št. 2050, upravnništvo št. 2326

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Lekosni
 račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
 za Inserate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
 št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Znamenje časa

Naš vek ima nekaj grandioznega. Vse
 stremi za poenotenjem, poenostavljenjem in
 izenačenjem. Društvo narodov zbira v sebi
 predstavnike že skoro vsega sveta, in čeprav
 se ne more imenovati v svojem ustroju
 idealno, se vendar v njegovem delovanju na-
 kazujejo smernice, ki utegnejo postati sčasoma
 — ako sveta ne doleti zopet kakšna kata-
 strofa — merodajne za vse države. Iste ten-
 dence, vežeče najrazličnejše narode in nji-
 hove osobitosti v eno duhovno celoto, vlada-
 jo leposlovju in likovnim umetnostim, verstva
 se zblizujejo in teže za praktičnim sodelova-
 njem in vesoljnostjo, gospodarsko življenje in
 tehnika postajajo en sam, ves svet prepre-
 gajoči mehanizem, ki racionalizuje proizvod-
 njo, delo, uživanje, sploh vse človeško vnanje
 delanje in nehanje po istih principih. In ker
 stroj, čim ogromnejši je in čim bolj komplici-
 ran, zahteva v svrhu preciznega funkcioniranja
 enotnega vodstva, si moremo iz tega razlagati
 preobrat, ki povsod iz meščanske demokracije
 preteklega stoletja kaže v nove oblike.

Najgrandioznejši načrt v tej smeri je brez
 dvoma ustanovitev svetovne banke, kakor si
 jo je zamislil finančni svet Amerike, ki danes
 vsemu svetu narekuje svoje metode dela, svoj
 način mišljenja in organizacije življenja. Po
 tej banki, ki ne bi imela samo na čisto pri-
 vatno-poslovni bazi voditi in urejati nemška
 reparacijska posojila, ampak tudi Nemčiji, ki
 more plačati vojno odškodnino samo s pre-
 sežki svojega izvoza, dajati investicijska po-
 sojila in kredite za dvig industrije, ne bi pri-
 šla pod eno oblast in vrhovno vodstvo samo
 Nemčija, nego tudi vse države Evrope sploh.
 Kajti v delokrog banke bi spadalo tudi porav-
 navanje ogromnih dolgov, ki jih imajo države iz
 svetovne vojne medseboj in napram Ameriki.
 Kdor pa na tak način obvladuje gospodarsko
 življenje, ta je merodajen tudi za politično
 življenje in njega razvoj ter smeri. To pa je
 gospod Pierpont Morgan, ki bi tem potom po-
 stal pravi gospodar sveta prav v smislu in
 stilu onega, ki ga v apokaliptičnih črtah riše
 Hugh Benson v svojem sloviem romanu.

Če se bo ta načrt, s katerim bi skupina
 ameriških milijarderjev in milijonarjev ter z
 njimi zvezanih evropskih bančnih koncernov
 napravila največji posel sveta, izvedel v tem
 zamisljenem obsegu, je drugo vprašanje; na
 vsak način je načrt sam na sebi simptomati-
 čen za današnji svet in smeri njegovega raz-
 voja in se bo končno vsaj v glavnih potezih
 tudi uresničil. Svet bo vodil takorekoč vrhovni
 finančni obratovodja; vse gospodarstvo in teh-
 nika mu bo služila; politika in vnanja kul-
 tura, pa v veliki meri tudi duševna, bosta
 hodila po potih, ki se bodo začrtala v mate-
 rijelno podlago našega življenja; racionaliza-
 cija, mehanizacija in poenotenje sveta se bosta
 dovrševala z rapidno naglico, če...

Nihče ne ve, ali in kakšen bo ta čez, kajti
 stopnje zgodovinskega razvoja se ne dajo ni-
 koli z gotovostjo predvideti. Na vsak način
 ima težnja za »amerikanizacijo« življenja tako
 svoje svetle kakor svoje temne strani.

Unifikacija sveta je neizogibna in potreb-
 na; gospodarska in tehnična centralizacija ne
 more samo zelo olajšati življenje, ampak pri-
 pravlja pot tudi večji moralni solidarnosti in
 kulturnemu poenotenju človeštvu vsaj do
 skrajne meje možnosti. V tem oziru sliči naš
 čas zelo antičnemu za vladavine Oktavijana Av-
 gusta. Toda osnova, na kateri se to zbliz-
 vanje in centralizovanje vrši, je privatno-ka-
 pitalistična; velika svetovna banka pomeni
 tudi ogromne dobičke za nekatere izbranice
 človeštva, s tem pa gre vzporedno čim večje
 in širše zaslužjevanje množic, ki se sicer tudi
 na ta način lahko do izvestne mere dvignejo
 do večjega materijelnega blagostanja, osta-
 nejo pa kljub temu ali pa ravno radi tega du-
 ševno nezadovoljene. Če rastejo zagospodo-
 valne težnje veleposedujočih, rastejo težnje
 neposedujočih ali vsaj oddaljenih in nesoodlo-
 čujočih v še večji meri. Če se bo po volji
 ameriškega velekapitala za delj časa ohranil
 svetovni mir — in Bog da, da bi se čim dlje
 — pa je ohranitev mira med stanovi, dušev-
 no zadovoljstvo vsakega posameznika in ob-
 čestva, njega notranji mir, problem, ki ga
 amerikanizacija in racionalizacija gospodar-
 skega in političnega življenja ne bo rešila,
 kakor ga na drugi strani tudi ni tako zvana
 proletarska diktatura sovjetov. Ta regulator
 so samo religiozne in etične sile, ki vro iz
 najgloblje notranjosti duše. Tudi v tem, da se
 stavlja s toliko močjo in neodločljivostjo
 to-le vprašanje, sliči naš čas zadnjim trem
 stoletjem rimskega imperija.

Vse nacionalistične organizacije razpuščene

Razpust Orjune, Hanao in Srnao

Belgrad, 9. marca. (Tel. »Slov.«) Odlok no-
 tranjega ministrstva o razpustu nacionalistič-
 nih organizacij v državi je pričela danes poli-
 cijska uprava izvajati. Razpustila je centralo in
 podružnice vseh organizacij Orjune, Srnao in
 Hanao. V Belgradu je razpustila te organiza-
 cije belgrajska mestna uprava. Prepovedano je

tudi nadaljnje izhajanje vsega tiska teh orga-
 nizacij.

Split, 9. marca. (Tel. »Slov.«) V Kaštel No-
 vem, v Kaštel Sušurcu in Vranju pri Splitu
 je veliki župan razpustil tamošnje orjunaške
 organizacije ter zaplenil njihovo imovino in
 arhive.

Nobenih redukcij fakultet

Izjava zagrebškega rektorja - Vesti o redukciji fakultet so škodljive

Belgrad, 9. marca. (Tel. »Slov.«) Zagreb-
 ški vseučiliški rektor dr. Belobrk je dal glede
 namena svojega prihoda v Belgrad izjavo, v
 kateri je med drugim dejal:

Pred šestimi dnevi je zagrebška univerza
 predložila gotove amandemente. Usoda teh
 me je zanimala. V časopisju so se pojavile
 vesti o redukciji fakultet. Profesorji so zahte-
 vali, da se njih položaj izenači s sodniškimi
 dokladami, ki stopijo v veljavo 1. aprila. Vse
 te stvari sem hotel zvedeti. Univerza je pred-
 ložila mnogo aktov. Hotel sem se poučiti, kaj
 je z njimi. Prosvetni minister me je dvakrat
 sprejel. Razpravljala sva o teh vprašanjih. Od
 njega sem dobil zagotovilo, da se bodo plače
 univerzitetnih profesorjev izenatile s sodni-
 škimi dokladami. Finančni minister me je
 opozoril, naj tega vprašanja za sedaj ne for-
 siram zaradi težavnega finančnega položaja

države. Amandementi so sprejeti. Vendar sem
 zadovoljen s proračunom, ker izkazuje celo
 nekaj poviška.

Zadnja leta se pred začetki semestrov
 postavlja vprašanje redukcije fakultet. Te ve-
 sti so škodljive. Značilno je, da se pojavljajo
 ravno pred vpisovanjem. Te vesti najdejo pri
 dijakih, ki se vpisujejo, odziva, naj se ne vp-
 sujejo, oziroma, naj se odvrnejo od domačih
 fakultet. O tem vprašanju sem govoril s pred-
 sednikom vlade in Nj. Vel. kraljem. Poobla-
 ščen sem, vse te vesti odločno zanikati: Brez
 nas, mimo nas se to vprašanje ne bo reševalo.

Dalje sem interveniral zaradi ukinitve
 gozdarske fakultete ter za dijaški dom in di-
 jaško menzo, ki se nahajata v težavnem po-
 ložaju. V tem oziru je finančno ministrstvo
 storilo gotove ukrepe.

Kakšen bo novi srednješolski zakon

Zasebne šole bodo načeloma dovoljene

Belgrad, 9. marca. (Tel. »Slov.«) Vesti o
 srednješolskem zakonu, ki so jih prinesli ne-
 kateri slovenski in hrvatski listi, so pre zgodnje
 in netočne. Zakonski načrt srednješolskega
 zakona se izdeluje na podlagi prejšnjega Gro-
 lovega načrta. Nova končna stilizacija še ni
 gotova. Podrobnosti načrta se drže v tajnosti.
 Na splošno dopušča zakon zasebne šole, ven-
 dar je treba med njimi razlikovati. Zakon do-
 pušča tudi strogo konfesionalne šole. Te so
 najbolj razširjene na Hrvatskem in v Bosni in
 imajo značaj internih šol. Kakor načrt določa,
 te šole ne bodo imele pravice javnosti. Za-
 nje bodo veljali posebni predpisi, tako gje-
 de sprejemanja učencev in polaganja izpitov,
 če naj imajo spričevala javni značaj.

Posebne določbe veljajo za tako zvane
 lukrativne šole, ki so neke vrste pridobitna
 podjetja. Tudi za te veljajo posebne določbe
 o polaganju izpitov.

Novi načrt ima v vidiku zasebne šole. Te
 so povečini tudi sedaj imele pravico javnosti.
 Nekatere so pokazale naravnost odlične šolske
 uspehe. Zato bo ostalo, kolikor smo poučeni,
 v toliko pri starem, da bodo mogli izpiti in
 matura na teh šolah dobiti pravico javnosti.
 Načrt torej načelno določa zasebne šole. Loči
 jih po namenu. Za vsako vrsto ima posebne
 določbe. Pripomniti je treba, da je kljub vse-
 mu treba počakati na končno stilizacijo, ozi-
 roma uzakonjeno besedilo.

Podpis pogodbe z Grško se zavlekel

Ženeva, 9. marca. (Tel. »Slov.«) Podpis
 grško-jugoslovske prijateljske pogodbe se je
 nekoliko zavlekel, ker hočeta udeležena ministra
 prej še urediti nekatera druga vprašanja med
 Jugoslavijo in Grško. Grški zunanji minister
 Parapanos potuje nocoj v Paris in se bo naj-
 brže vrnil v Ženevo v ponedeljek ali torek. V

poučenih krogih smatrajo, da se bo pogodba
 lahko podpisala v Ženevi v sredo ali četrtek.
 Vprašanja, ki jih je še rešiti, so starejšega da-
 tuma in niso težke narave, vendar pa bi obe
 stranki radi videli, da bi bila urejena še pred
 podpisom prijateljske pogodbe.

Vprašanje konkordata

Belgrad, 9. marca. (Tel. »Slov.«) V mini-
 strstvu za vere se bo sestavila komisija, ki
 bo določila besedilo konkordata. Ministrstvu
 se je predložilo več tovrstnih pogodb Bavar-
 ske, Avstrije, Pruske in drugih sosednih držav.
 Osebo pa je minister na stališču, da naj »vori
 podlaga za konkordat srbski konkordat iz
 leta 1914.

Prodaja špirta bo monopolizirana

Belgrad, 9. marca. (Tel. »Slov.«) V finanč-
 nem ministrstvu se je dne 25. februarja rila
 konferenca tovarnarjev špirta in kmetijskih
 proizvajalcev špirta. Ker se niso mogli spo-
 razumeti, se je morala konferenca prekiniti.
 Sedaj je finančno ministrstvo samo rešilo to
 vprašanje v prid države. Prodaja špirta se bo
 monopolizirala. Dokler se ne izvrši monopoli-
 zacija prodaje špirta, se bodo izdali začasni
 ukrepi.

Prvi realen rudarski proračun

Novi proračun ministrstva za gozdove in
 rudnike znaša 350 milijonov dinarjev, pri čem-
 ur niso všteti izdatki za rudnike. V primeru
 z lanskim je letošnji višji za 100 milijonov. Do-
 hodki so za okoli 20 odstotkov večji ko iz-
 datki. Zatrjujejo, da je to prvi realen prora-
 čun ministrstva tekom zadnjih deset let.

Vesti o deseturniku prezgodnje

Pred kratkim so poročali nekateri listi, da
 bo uveden pri nas deseturni delavnik. Kakor
 pa poročajo sedaj zagrebške »Novosti«, je ta
 vest mnogo prezgodnja. V ministrstvu za so-
 cialno politiko so namreč dopisniku lista izja-
 vi, da je ta vest mnogo prezgodnja, ker se
 sploh še ni pričelo delati na tem vprašanju.
 Šele ko bo urejen ves materijal, ki ga je dala
 pred kratkim sklicana konferenca v Zagrebu,
 se bo pričelo razpravljati o vprašanju odpira-
 nja in zapiranja obratovalnic.

Prevedba sodnikov 1. aprila

Belgrad, 9. marca. (Tel. »Slov.«) Pravo-
 sodno ministrstvo živo dela na tem, da se so-
 dniki prevedejo po novem zakonu o sodnikih.
 In sicer do 1. aprila. V ministrstvu je nadalje
 končan referat o premetitvi sodnikov in sod-
 nih uradnikov po novem zakonu. Gotova je
 tudi razmestitev policijskih uradnikov na Hr-
 vatskem in v Vojvodini.

»Riječ« izšla kot tednik

Zagreb, 9. marca. (Tel. »Slov.«) Danes je
 po tritedenskem presledku izšel tednik »Ri-
 ječ«. Urejata ga Ante Kovčič in Steva Stojan-
 ovič. »Riječ« bo izhajala kot tedenska revija.
 Prva številka obsega 24 strani ter prinaša pri-
 spevke dr. Kusa Nikolajeva, dr. Bonefačiča in
 drugih.

Namen novega živinorejskega zakona

Belgrad, 9. marca. (Tel. »Slov.«) Kmetij-
 tijsko ministrstvo je izdalo komunikate k za-
 konu o živinoreji. O tem zakonu pravi, da
 hoče izenačiti vse zakonske odredbe, ki imajo
 namen povzdigniti živinorejo. Nadalje so v
 njem vsi sistemi, ki bodo živinoreji pripo-
 mogli do povzdige. — Nadalje se ustanavlja
 enoten sistem licencovanja, kastracije in se-
 lekcije živine. Ministrstvo ugotavlja, da bo ta
 zakon služil vsesplošnemu napredku živino-
 reje.

Neumestna protibolgarska pisava »Novosti«

Zagreb, 9. marca. (Tel. »Slov.«) »Novo-
 stic« so priobčile v zadnjih dneh na uvodnih
 mestih več ostrih napadov proti oficijelni Bol-
 gariji z ozirom na sestavo bolgarske delega-
 cije v Ženevi, v kateri se nahajajo baje ljud-
 je, ki jim Jugoslavija ni simpatična. Ti na-
 pad, ki so edini v jugoslovanskem tisku, se
 naleteli povsod na obsodbo, posebno s ozi-
 rom na to, da je po prizadevanju Nj. V. kra-
 lja otvorena meja proti Bolgariji in da se je
 s konferenco v Pirotu pričelo delo za jugoslo-
 vansko-bolgarsko zblizjevanje.

Belgrajske vesti

Belgrad, 9. marca.

Zastopnik zunanjega ministra dr. Kosta
 Kumanudi se jutri vrne iz Ženeve. Kakor smo
 zvedeli, so pogajanja za pogodbo z Grčijo do-
 končana. Te dni bosta Kumanudi in grški zu-
 nanji minister Karapanos izdala o stanju stvari
 skupen komunikat.

Razbojnik, ki so napadli kavarno pod
 Avalo, je orožništvo prijelo. Bilo je 9 moških
 in 4 ženske.

Proračun belgrajske občine je finančno
 ministrstvo odobrilo. Proračun znaša 340 mi-
 lijonov dinarjev. 4 milijoni so se prihranili na
 račun osebnih izdatkov.

Načrt instituta za proučevanje zunanje tr-
 govine je v trgovinskem ministrstvu gotov. V
 ta namen je fin. ministrstvo odobrilo 1.5 mi-
 ljona dinarjev. Uradniki, ki se bodo nastavili 1.
 aprila, bodo spočetka pogodbeni. Institut se bo
 organiziral kot odsek oddelka za zunanjo tr-
 govino.

V pogajanjih za trgovinsko pogodbo s
 Španijo je naša vlada predložila španski vladi
 nov načrt. Pričakuje se, da bo španska vlada v
 najkrajšem času odgovorila, nakar se bodo pri-
 čela pogajanja.

Kmetijsko ministrstvo je na stališču, da je
 treba ukiniti uvozno carino na superfosfat. Cen-
 trala industrijskih korporacij je pripravila spo-
 menico, v kateri pravi, da izdelujejo domače to-
 varne superfosfat v toliki meri, da ne zadostuje
 samo za domače potrebe, ampak ga celo izva-
 žajo v inozemstvo nad polovico produkcije. —
 Tudi trgovinsko ministrstvo je zato, da osta-
 nejo uvozne tarife za superfosfat.

Za prevoz blaga preko Soluna veljajo iz-
 jemni tarifi, ki bodo približno isti, kot prista-
 niški. Da se določijo tozadevni predmeti in po-
 staje, za katere veljajo ti tarifi, se bo vršila v
 železniškem ministrstvu konferenca, ki bo te ta-
 rife določila.

Barski nadškof Dobričič je prišel v Bel-
 grad. Interveniral je radi ukinitve plač nekat-
 rim duhovnikom njegove škofije, ker je vlada
 posegla v vprašanje 12 albanskih duhovnikov,
 ki so v njegovi škofiji. Bil je pri ministrstvu za
 finance in ministrstvu za vere.

Zagrebške vesti

Zagreb, 9. marca. (Tel. »Slov.«) Tu se je
 danes otvorila vinska razstava, ki jo je prire-
 dila Zveza hrvatskih vinogradnikov. Ta raz-
 stava je druga te vrste v Zagrebu. Dosegla je
 popoln uspeh. Udeležilo se je 70 razstav-
 ljalcev, povečini iz Dalmacije in Hrvatske.
 Razstavo je otvoril zvezni predsednik Tukovič.
 O razstavi pa je govoril zvezni tajnik dr. Buč.
 Razstava bo trajala do 11. marca. Nahaja se v
 prostorih zagrebške borze.

Zagreb, 9. marca. (Tel. »Slov.«) Jutri se
 prično v Zagrebu nogometne tekme za prven-
 stvo. Tekmovali bodo Železničar—Derby, Hašk
 —Sport. Za te tekme je veliko zanimanje,
 ker se bo na njih pokazalo, kako so se klubi
 vežbali preko zime. Lansko leto je bil na pr-
 vem mestu Hašk, drugi Gradjanski, tretji pa
 Victoria.

